

Gut Sábész

גוט שבת 19. évfolyam 6. szám • Ára: 330 HUF • ב"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 15:54 • "חשון תשע"ז • 2016. 11. 11. • פרשת לך לך • Szombat kimenetele: 17:00

Megemlékezés és sábaton Mádon

Az Átid és a CTeens tagjai közösen tartottak kétnapos rendhagyó történelemórát Mádon és Miskolcon a Gulág emlékévkapcsán. A fiatalok a szombatot az ifjúsági szervezet vezetőivel: *Faith Aserrel* és *Kovács Gergő* történész-történelemtanárral, valamint a miskolci chábád küldöttel, *Yehoshua Fuchs* rabbival készültek fel a vasárnapi emléktúrára. Ezen a napon áttekintették azokat a zsidó értékeket, melyek az emlékévkapcsán felmerülnek, így például szó esett a szabadságról, és a rabok kiváltásának kötelezettségéről is. A Gulág Emlékbizottság és az Emberi Erőforrások Minisztériumának támogatásával megvalósult program második napján a fiatalok Miskolcra utaztak, ahol a Diósgyőri vár tövében található gulág-emlékhelyen tartottak

megemlékezést és rendhagyó történelemórát.

Ugyanezen a hétvégén tartott családi sábatont a mádi Csodarabbik Útja Fogadóban az AlefKids is. A gyönyörűen felújított és berendezett fogadóban, melyet az egykori mádi rabbiházban alakítottak ki, a vasárnapi iskolában már jól megszokott társaság ünnepelt a korán beköszöntő sábeszt. „Itt mindenki ismer mindenkit, ezért nagyon otthonos és családias volt a hangulat.” – tudtuk meg *Hurwitz Dvorától*, a program szervezőjétől.

Mint elmondta, a gyerekek számára az AlefKids *mádrichjai* szervezték a programot a hétvégére, így a szülők nyugodtan élvezhették a pihenést, a varázslatosan szép zsinagógában szervezett imákat és a gyönyörű

környezetet. „A különböző generációknak külön-külön szerveztünk programot, így mindenki jól érezte magát.”

A szombatbúcsúztatásra egy közeli borospincében került sor, ami különleges hangulatot adott a *hávdálá* szertartásnak. Vasárnap a csoport Bodrogkeresztúrra látogatott, ahol felkeresték az itt nyugvó *cádik*, reb Sájele Steiner sírját is.

A Tokaj-Hegyalja gyönyörű vidékén található mádi rabbiház a vele egy telken fekvő zsinagógával, a köztük elterülő kerttel, igényesen berendezett helyiségeivel és jól felszerelt kőser konyhájával ideális helyszín akár egy hétvége eltöltésére, akár hosszabb ott-tartózkodásra. A következő mádi AlefKids családi hétvégére tavasszal kerül sor a tervek szerint.

Tórajavítás a Bét Menáchemben

Múlt héten *Köves Slomó* rabbi látogatott el a Bét Menáchem Iskolába, ahol azt mutatta meg a diákoknak, hogyan kell egy sérült Tórárt megjavítani. A rabbi, aki képzett *szófér* – tóramásoló – is, megmutatta a gyerekeknek a munkájához szükséges eszközöket és alapanyagokat is.

Fotókiállítás és árverés

November 20-ig vasárnaponként látogatható, 10.00 és 18.00 között a Vasvári Pál utcai zsinagóga épületében a Budapesti Talmud Egylet intézménye fennállásának 130. évfordulója alkalmából rendezett fotókiállítás. November 20-án, 16 órakor a művek kalapács alá kerülnek – a jótékonyági árverésből befolyó teljes összeget az EMIH a zsinagóga felújítási munkáira fordítja.

Folytatódik a Zsidó Tudományok Szabadegyeteme

Chesván hónapban is folytatjuk a tanulást! Sok más izgalmas téma mellett *Köves Slomó* rabbi előadását hallgathatjuk meg a felelősségvállalásról november 14-én. Másnap *Megyeri Jonatán* beszél a zsidó jogrendszeréről és a Tóraadásról, 16-án pedig *Oberlander Báruch* rabbi tárja fel Bileám és a szamara közti párbeszéd titkait.

Családi sábaton és megemlékezés a gulágok áldozatairól

Hetiszakasz

Ábrahám, a különleges

Szakaszunkban – *Lech Löchá* (1Mózes 12–17.) – indul a zsidó történelem. Isteni utasításra Ábrahám elhagyja a szülői házat és Kánaánba, az Ígéret Földjére emigrál, ahol a monoteizmust terjeszti. Külön-
böző kalandok után – melyek állomásai Egyiptom, a filiszteus Grár, majd a Ismáél körüli bonyodalmak – végül körülmetéli magát és isteni ígéretet kap, hogy felesége, Sára, fiút fog szülni neki.

Zsidó híradó

„Mázl Tov, Mr. President”

Az izraeli politika reagált Trump győzelmére

A legtöbb politikus derűlátóan nyilatkozott.

Izraelben rendkívüli érdeklődés kísérte az Egyesült Államokban zajló elnökválasztást. A felmérések szerint az zsidó államban élő amerikai állampolgárok többsége – az amerikai zsidóktól eltérően – *Donald Trumpot* támogatta, mert attól tartottak, hogy *Hillary Clinton Obama* politikáját folytatná Izraellel kapcsolatban. Trump ezzel szemben kiállt a zsidó állam mellett, ígéretet tett az amerikai nagykövetség áthelyezésére Tel-Avivból Jeruzsálembe és nem korlátozná Izrael önvédelmi harcát a terrorizmussal szemben.

A végeredmény bejelentése után a politikai élet számos szereplője adott ki nyilatkozatot, és sokan gratuláltak a leendő elnöknek. *Netánjáhu* üzenetében „Izrael igaz barátjának”

nevezte Trumpot, aki „segít megteremteni a térség biztonságát, stabilitását és békéjét”.

Náftáli Benet oktatásügyi miniszter szavai szerint „Trump győzelme nagyszerű lehetőség Izrael számára, hogy kiálljon az ország szívében létrehozni kívánt palesztin állam ellen, mely merénylet lenne biztonságunk és világnézetünk igazsága ellen.” *Nir Bárkát*, Jeruzsálem polgármestere is üzenetet küldött Donald Trumpnak, melyben meleg hangon gratulált győzelméhez. A hivatalos levelet egy kézzel írt jókívánsággal egészítette ki: „*Mázl Tov, Mr. President*”.

Legbelső énkünk virágzása

Volt már olyan érzésed, hogy nem találsz magad? Mit tennél akkor, mikor leginkább kapcsolódnis szeretnél önmagadhoz, a legbelső, legigazibb lényedhez?

A pszichológia egyik legrégibb kérdése, hogy milyen arányban befolyásolnak minket géneink, velünk született adottságaink, és mennyire a környezet, ami körülvesz minket.

A kérdésben még mélyebbre hatolhatunk. Csupán a géneinknek és a környezetünknek a termekei vagyunk, vagy van egy magasabb szintű énkünk, mely független mind a veleszületett természetünkötől, mind a társadalmi környezetünkötől?

Eheti tórai szakaszunkban Isten arra utasítja Ábrahámot, hogy hagyjon el mindent, ami addig ismerős volt számára, azért, hogy megtalálhassa lényének egy mélyebb, elemibb lényegét.

„És mondta az Örökkévaló Ávromnak: Menj el a te országból, a te szülőföldedről és a te atyádnak házából azon országba, melyet én neked mutatok.” (1Mózes 12:1).

A haszid bölcsek tanítják, hogy az ország héberül „*erec*”, ami etimológiailag szorososan kötődik a „*rácon*”, azaz az *akarat*,

kívánság, vágy szavakhoz. Így, ebben az értelmezésben az ország úgy jelenik meg előttünk, mint valami, ami után vágyakozunk. *Szülőfölded*, ez héberül „*moládtöchá*”, ami az otthoni, valamint az általában minket körülvevő társadalmi mintákra utal. Atyád háza, héber fordításban „*bét ávichá*”, ami meg a tudatos, érett, racionális felnőtt embert szimbolizálja, aki maga kovácsozza a személyiségét intellektusa erejével.

Épp miként az elvetett mag, előbb szétbomlik a földben és utána válik virágzó növényvé, időnként nekünk is el kell hagynunk régi vágyainkat és mintáinkat, hogy nagyobbra nőhesünk. A reflektorok és mások figyelme elől elzárva tudjuk csak megismerni és felszabadítani a bennünk rejlő határtalan forrásokat.

Magunk mögött hagyni régi énkünket olykor nagyon ijesztő tud lenni. Az elvetett mag a föld mélyén látszólag a semmi-be bomlik. De csakúgy, mint a mag, mi is ekkor készülünk új virágot hajtani.

Kovács Kristóf rabbinövendék
cikke *Chana Weisberg* írása
nyomán

Imaidők a következő hétre:

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga (VI., Vasvári Pál u. 5.)

Vasárnap-péntek: 8:00 Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök: 16:00: Délutáni-esti ima (a Keren Or-ban)

Péntek: 13:00: Délutáni ima (a Keren Or-ban),

17:00: **Miért késlekedett Isten a beteglátogatással?** (Oberlander Báruch előadása)

18:00 *Kábálát Sábát*, majd *Kidus* és vacsora

Szombat: 8:45: Hetiszakasz-tanulás, 9:15: Reggeli ima, majd *Kidus*;

15:35: Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Óbudai Zsinagóga (III., Lajos utca 163.)

Vasárnap és állami munkaszüneti napok: 10:00: Reggeli ima

Hétfő-péntek (munkanapokon):

5:30: Tanulás, 6:30: Reggeli ima

Péntek: 18:00: Tanulás, 18:30: *Kábálát Sábát*, majd *Kidus*

Szombat: 9:15: Hetiszakasz a kabbala tükrében

10:00: Reggeli ima, majd *Kidus*

Velem és a Rebbével történt Szabad-e marihuánát szívni az imához?

Reform-konzervatív környezetben nevelkedtem, egy olyan családban, ahol tudtuk mi az a Peszách, meg a Jom Kipur, de ezen kívül semmi egyebet. Mivel a '60-as években nőttem fel, azaz a pszichedelikus éra alatt, én is az ellenkultúra egy tipikus tagjává váltam. És csakúgy, mint sokan mások a generációmban, én is nagyon vonzódtam a keleti filozófiához.

Egy ponton, már nem emlékszem pontosan mikor, csatlakoztam a Vedanta csoport-hoz, ami a hinduizmusnak volt az egyik mellékága. Az ő filozófiájuk szerint, bárki a nemzedék bölcsévé válhat. Így, mikor elhatároztam, hogy kiakasztok a falamra egy képet az általam nemzedék bölcsének tartott emberről, mit gondolnak, kinek a képét tettem ki? A keresztény egyház vezetőjének a képét.

De ezek után történt valami, ami az egész további életemet fenekestől felforgatta. Mikor főiskolás voltam, egyszer elmentem egy csoporttal kirándulni New Hampshire-be, a Jefferson-hegyre, ahol egy barátommal együtt elszakadtunk a csoporttól és eltévedtünk. Négy napot töltöttünk a hóiharban, mire sikerült megtalálni és kimenteni minket. Több fagyási sérülést is szenvedtem, és egy ideig annyira le voltam gyengülve, hogy teljesen ágyhoz voltam kötve.

Mikor szüleim értem jöttek, hogy hazavigyenek, apámnak hirtelen elakadt a lélegzete a falon lévő képet látva. Azt hiszem, akkor értette meg, milyen erősen asszimilálódtam. Első döbbenetéből felocsúdva azt mondta: „Talán itt az ideje, hogy tegyünk egy sétát a zsinagógában.” De tudtam, hogy számomra nem ez az élmény fogja elhozni a választ kérdéseimre. Az életemet megváltoztató élmény csak azután következett be, miután találkoztam a Rebbével az egyik 770-ben megtartott fábréngenén.

Emlékszem, mennyire magával ragadott, ahogy láttam a több ezer haszidot. Az egyik

közelben állótól ezt kérdeztem: „Ez fantasztikus! Srácok, ti minden hétvégén ezt csináljátok?” A tömegben addig lökdöstek, míg hirtelen a Rebbével találtam szemben magam. Adott nekem egy l'chaimot, rám nézett, és éreztem, ahogy a tekintete intenzitása alatt hirtelen teljesen lefagyok.

Shmuel Abramson Monseyban él családjával, New Yorkban.
Az interjút Brooklynban adta, 2013 novemberében.

Hogy mondhatnám más szavakkal?

Hallottam egy mondást, ami azt tartja, hogy az, aki visszatér a Tórához, olyan, mint az az ember, aki elveszett a sötétben, és hirtelen egy ajtót lát meg, amin belépve kincseket talál. Ez volt számomra a Rebbe: egyetlen tekintettel nyitotta ki előttem a jiddiskájt ajtaját. Azzal az egy pillantással változtatta meg az életem.

Ennek hatására először a Yeshiva University-re mentem tanulni, ahol megismertem a későbbi feleségemet. 1976-ban, mikor eljegyeztük egymást, egy találkozót kértünk a Rebbével, hogy áldását kaphassuk házasságunkra. Én ezen kívül több, engem akkor nyugtalanító kérdést is fel akartam neki tenni.

Mikor a 770-be értünk és beléptem hozzá, ő kérdezett először: „Te vagy az, akinek kérdései vannak?” Mondtam, hogy igen, és hogy két kérdésem is lenne. Az első, hogy a marihuána használható-e vallásos élmény elérésének céljából, a másik kérdésem meg az volt, hogy korábban

olyan életvitelt folytattam, ami feleségem legszörnyűbb rémálmain is túlsz, és nem tudom hogyan teremthetnék ennek ellenére hosszú távon is egységet.

Majd a Rebbe visszakérdezett: „Ez minden kérdésed?” „Igen”, mondtam.

„Nos, akkor egy nagyon boldog és hosszú házasságnak

később teljes mértékben beteljesedni láttam.

Később volt még egy nagyon különleges találkozásom a Rebbével.

Ez akkor történt, mikor a Rebbe süvét ült a Rebbecen halálát követően. Rengeteg ember jött el. Már egy ideje vártam, hogy én is odamehessek hozzá, és elmondjam az ilyenkor szokásosan elmondandó héber részvétnyilvánító szöveget. Ám mikor odaértem, elkezdtem mondani a szöveget, de a közepén egyszer csak leblokkoltam. Nem tudtam folytatni. Ekkor a Rebbe rám nézett, és hirtelen egy különös érzésem támadt. Nyugodtságot éreztem. Mintha az egész szoba üres lenne, mintha minden eltűnt volna. Mintha csak mi ketten lennénk.

Emlékszem, arra gondoltam, hogy én jöttem, hogy a Rebbét vizsgáljaljak, és a végén ő vizsgált engem.

Shmuel Abramson

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.

Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:

www.youtube.com/alubavicsirebbe

Napi bölcsesség Győzelem önmagunk felett

Ne bánts és ne kínozd magad azért, amit érzel. Örömet találhatsz azonban abban a harcban, amelyet az érzéseid feletti uralomért és azok kifinomításáért folytathatsz. Minden kis győzelem, amit önmagunk felett aratunk, nagy diadal a világ sötétsége fölött. Pontosan ezért helyzetetted belénk a sötétség, hogy nagy fénynek alakíthassuk azt át.

Tzvi Freeman a lubavicsi Rebbe tanításai alapján

A rabbi válaszol

He elégett egy Tóratekeres

A szent iratok eltemetésének háláchái 1. rész

A Thököly úti Bét Áron zsinagógában pusztító tragikus tűzvész utáni napokban többen azzal a kérdéssel fordultak a *Budapesti Ortodox Rabbinátushoz*, hogy milyen háláchák vonatkoznak az elégett Tóratekeresekre. Az alábbiakban *Oberlander Báruch* rabbi, a rabbinátus vezetője foglalja össze válaszait.

A ruha megszagattása

A Talmud (*Moéd kátán* 26a.) a *Jeremiás könyvében* (36:24.) található Jóhójakim történetből vezeti le, hogy egy Tóratekeres eléggésekor meg kell szagatni a ruhánkat a gyász jeleként. A Talmud ugyaninnen (uo. 27.) azt is levezeti, hogy kétszer kell megszagatni a ruhát: egyszer a Tóráért, mint szent tárgyért, és egyszer a Tóra szövegéért, a szent tartalomért. De ezt csak abban az esetben kell megtenni, ha szándékos gyújtogatásnak esett áldozatul a Tóra. Ugyanezt írja a *Sulchán áruch* (*Jore déá* 340:37.) is.

1689. június 21-én hatalmas tűz tört ki Prága zsidónegyedében, amiben több, mint kétszáz zsidó vesztette életét. Tizenegy zsinagóga égett le, több száz Tórával, számtalan tfilinnel és mezuzával együtt. Mindössze egy ház maradt épen, több mint háromszáz épület a tűz martaléka lett.

Az egyik prágai dáján, Jáákov Reischer rabbi (1661–1733) a tragikus eset után az Óbudán nevelkedett Cvi Áskenázi rabbi-val (1658–1718) levelezett bizonyos háláchikus részletek kapcsán (*Svut Jáákov* responsum 1. kötet 84., 94., 158. fejezet; *Cháchám Cvi* responsum 17. fejezet). Ezek között elsőként felmerült, hogy meg kell-e szagatni az embereknek a ruhájukat a Tóráért. Áskenázi

rabbi megerősítette Reischer rabbi véleményét, miszerint nem kell megszagatni a ruhát, mivel nem szándékos gyújtogatás történt. Másik kérdés ennek kapcsán az volt, hogy egy szándékos gyújtogatásban elégett Tóra miatt kinek kell megszagatnia a ruháját: annak, aki látta az eseményt, vagy annak is, aki csak hallott róla. Mindkét rabbi azon a véleményen volt, hogy csak annak kell megszagatnia a ruháját, aki jelen volt, és ténylegesen látta, ahogy elég maga a Tóra.

A fentiekből kiderül, hogy egy véletlenül kitört elektromos tűz esetén, amit nem hanyagság okozott, nem kell megszagatni a Tóráért a ruhát.

A Tóra eltemetése

Az elhasznált, javíthatatlanul megrongálódott Tóratekereseket, szent iratokat és könyveket szentségük miatt tilos csak úgy kidobni a szemétkébe. Meg kell adni az illő tiszteletet, és a halottakhoz hasonlóan el kell temetni őket (*SÁ, Orách chájim* 154:5., *Mágén Ávrahám* uo. 9.; 334:12., *Mágén Ávrahám* uo. 16.). Minden zsinagógában található egy megjelölt hely, vagy gyűjtő, ahova a megrongálódott szent tárgyakat le lehet rakni. Ezt *gnizának* vagy *sémesz*nek szokták nevezni. Ezt általában időről-időre ürítik, és az összegyűlt tárgyakat eltemetik egy zsidó temetőben.

A háláchá különbséget tesz a különböző tárgyak eltemetése között. Miközben a szent könyveket bármilyen zsákba becsomagolva el lehet hantolni (*Pri mögádím* uo. 154:9.), addig a Tórárt, tfilint és

„E kő alatt vannak eltemetve azok a Tóratekeresek, amiket szétéptek és megrongáltak a kegyetlen gonoszok 5704-ben” – Ez olvasható Balassagyarmaton a Tórák nyughelye fölül 1949-ben emelt sírkövön, ami egyben a Holokauszt mártírjainak is emléket állít.

Forrás: *Berish Weber*

mezuzát zárt cserépedényben kell eltemetni (*SÁ* 154. uo. és *Jore déá* 282:10.; *Ginzé hákodes* 15:1.). Ennek oka, hogy nem volna helyes, ha a temetéssel mi magunk siettetnénk ezeknek a szent tárgyaknak a pusztulását, ami óhatatlanul rövid időn belül bekövetkezne, ha csak egy

zsák védené őket a nyirkos földtől (*RáN, Mógilá* 8b.). Már a Bibliai is leírja, hogy a cserépedényben eltemetett iratok sokáig épen maradnak (*Jeremiás* 32:14., Talmud *Mógilá* 26b. végén). Sok mai rabbi egyetért abban, hogy erre a célra lehet nem lebomló műanyag hordót is használni (*Ginzé hákodes* 152:).

Ha a Tóra teljesen elégett, akkor a megmaradt hamuját is el kell temetni (*Divré Chájim* responsum 2. kötet *Likutim* 1. fejezet végén). Ezenkívül a Tóraszekrényt is el kell temetni, ha használhatatlanná lett, mivel a Tórával kapcsolatos esz-közként maga is szentté vált (*SÁ, Orách chájim* 154:3.).

A Tórákat a temető szélén, vagy egy Tóra-tudós sírja mellett szokás eltemetni egy külön sírban (*SÁ* uo. 5., *Ginzé hákodes* 15:7.). Van, hogy újra megnyitják ezt a helyet, és további Tórákat helyeznek el benne (*Dárké cheszed* 147. oldal 7. lábjegyzet), csak arra kell figyelni, hogy a legfelső felett legalább 8, de inkább 24 centiméter földnek kell lennie (*Ginzé hákodes* uo. 10.).

A háláchá nem írja elő, hogy kell-e állítani sírkövet föléjük (*Igrot kodes Ádmor Mohársáb* 2. kötet 583. oldal), de mindenképp meg kell jelölni a helyet, nehogy később véletlenül felássák, és ezzel megszenteltségtenítésék (*Ginzé hákodes* 15:11.). A gyakorlatban rendes sírt szoktak állítani, felirattal. (lásd a fotót)

Folytatása következik.

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: **Oberlander Báruch** rabbi
Főszerkesztő: **Steiner Zsófia**

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja el!

Munkatársak: **Golubovics Martina,**
Dénes Anna, Kovács Kristóf
Nyomdai előkészítés: **Juhász Valéria**
ISSN 1416-4604

EMIH
EGYSÉGES MAGYARORSZÁGI
IZRAELITA HITKÖZSÉG